

Collegium ORLAS vierde 75-jarig bestaan in Huis ter Duin te Noordwijk

E.H.Huizing

Prof.Dr.E.H. Huizing
Hart Nibbriglaan 8
1251 EH Laren

Van zondag 25 tot en met woensdag 28 augustus vierde het Collegium Otorhinolaryngologicum Amicitiae Sacrum zijn 75-jarig bestaan in Grand Hotel Huis ter Duin te Noordwijk aan Zee. Aanwezig waren 150 leden uit 38 landen, de grootste opkomst ooit bij een Collegium bijeenkomst. President was Prof. Paul van den Broek, vice-president Prof. Gert-Jan Hordijk. De opening van het congres vond plaats in aanwezigheid van H.M. Koningin Beatrix. Na een welkomstoespraak door de president verzorgde Prof. Egbert Huizing een presentatie met historische beelden en filmfragmenten over de geschiedenis van het Collegium waarna de kunsthistoricus Prof. Henk van Os een voordracht hield over 'Gebaren bij de komst van een engel.' Vervolgens werd een gedenkboek over het Collegium gepresenteerd dat elders in dit nummer wordt besproken.

De meeste leden van onze vereniging zullen wel eens over 'het Collegium' hebben gehoord, maar weten waarschijnlijk niet wat zij zich daarbij moeten voorstellen, ook al werd dit gezelschap in Nederland opgericht. De geschiedenis van de stichting van het Collegium ORLAS is uiterst interessant en van historische betekenis geweest. Vandaar dat onze Koningin, die normaal gesproken niet bij openingen van congressen aanwezig is, voor het Collegium een uitzondering maakte, zoals zij dat ook twintig jaar geleden deed toen het gezelschap in Hotel des Indes vergaderde onder leiding van ons onlangs overleden erelid Prof. Jongkees.

Zoals onze lezers waarschijnlijk bekend is heeft de eerste wereldoorlog zeer ernstige consequenties gehad voor de internationale betrekkingen in Europa. Niet alleen in diplomatiek en economisch opzicht maar ook op het gebied van kunsten en wetenschappen. Nog vele jaren na de vrede van Versailles in 1919 waren er vrijwel geen internationale contacten meer, met name niet tussen de landen der geallieerden Engeland en Frankrijk en die van de centraal-Europese mogendheden Duitsland en Oostenrijk-Hongarije. Wetenschappers en artsen uit die landen werden systematisch uitgesloten van internationale congressen, in ons vakgebied bijvoorbeeld van het wereldcongres

KNO in Parijs in 1922. Omgekeerd werd bijvoorbeeld van degenen die de beroemde oorkliniek in Wenen wilden bezoeken geest dat zij eerst een verklaring tekenden dat zij tegen een dergelijke boycot waren. In 1926 -acht jaren na de oorlog- was in deze situatie nog steeds geen wezenlijke verandering opgetreden. Men was eenvoudigweg niet meer 'on speaking terms'. Dit was voor Prof. Emile Benjamins en Dr Adriaan de Kleyn aanleiding om te trachten een kleine internationale vereniging op te richten van KNO-artsen die zich speciaal voor de wetenschappelijke aspecten van het vak interesseerden. Benjamins en de Kleyn kenden elkaar uit de tijd dat zij beide in Utrecht werkten. Benjamins als KNO-arts in het Antoniusziekenhuis en op het laboratorium van Prof. Zwaardemaker, de Kleyn in het Diakonessenhuis en op het laboratorium van Magnus. Beide waren internationaal zeer bekend. Benjamins werd in 1924 tot hoogleraar in Groningen benoemd, de Kleyn in 1935 in dezelfde functie te Amsterdam als opvolger van Burger.

In juni 1926 schreven zij hun historisch geworden brief naar een zestigtal bevriende collegae in 14 Europese landen waarin zij voorstelden om een 'Internationaal Collegium Oto-rhino-laryngologicum' op te richten. De uitgenodigde Engelsen, Scandinaviërs, Oostenrijkers, Tsjechen, Oostenrijkers en Zwitsers waren enthousiast of althans positief. De Fransen en Duitsers aarzelden en de Belgen waren zonder meer tegen. Zij wensten niet met de Duitsers aan tafel te zitten. De respons was echter zodanig dat Benjamins de sprong waagde en iedereen uitnodigde om in oktober (slechts ruim drie maanden na de brief!) naar Groningen te komen voor de oprichtingsbijeenkomst. 34 KNO-artsen uit 13 verschillende landen gaven gevolg aan deze invitatie. Het waren de toppers van die tijd. Sommige namen leven nog voort zoals die van George Portmann, Witmaack en Robert Bárány (Nobelprijs winnaar vanwege zijn ontdekking van de calorische prikkelbaarheid van het labrynth). De oprichting vond plaats in de senaatszaal van de Universiteit, de wetenschappelijke bijeenkomst in de collegezaal van de KNO kliniek. Er was veel tijd uitgetrokken voor de gezamenlijke maaltijden

en voor het eerst zaten er weer benen uit verschillende landen onder één tafel. Het voorstel van Prof. Burger uit Amsterdam om het woord vriendschap in de naam van de vereniging op te nemen werd opgevolgd. Het werd 'Amicitiae Sacrum', of wel 'gewijd aan de vriendschap'. Dat was om vele redenen een verstandig advies. Want hoe moest men zijn leden kiezen? Men wilde immers een klein gezelschap. Het moesten om te beginnen wetenschappers zijn maar tevens ook vrienden. Dit werd de kracht van het Collegium, maar tegelijk ook een zwakte, want over wetenschappelijke en vriendschappelijke kwaliteiten valt gemakkelijk te twisten.

Het succes van de eerste bijeenkomst was geweldig. Onmiddellijk wensten velen lid te worden, ook de Belgen. Het maximum per land was echter op tien gesteld en men moest door een van de oprichters voorgedragen worden. Ook niet-Europese landen werden vertegenwoordigd, zoals de USA, Canada en Argentinië. Het ideaal was verwezenlijkt. Men kwam jaarlijks in september drie dagen bijeen en steeds in een ander land. En aan het einde van de jaren dertig was een club ontstaan met een aantal zeer specifieke gewoontes en een grote coherentie, ook al omdat men vaak echtgenotes en kinderen meenam.

De oorlog was ook voor het Collegium een donkere periode. Sommige leden hielpen anderen te vluchten naar Londen en de USA. Benjamins stierf en na de bevrijding van West Europa moest opnieuw worden begonnen. Dat dit gelukte danken we met name aan de opvolger van Benjamins, Prof. Eelco Huizinga. Dank zij zijn talenten, eruditie en energie herstelde de vereniging zich snel. Benjamins en Huizinga hebben ons een uniek archief met brieven van onze wetenschappelijke voorouders nagelaten. Het is jammer dat latere secretarissen dat niet hebben gedaan zodat wij over de periode 1966 tot heden relatief weinig documenten bezitten. Een les voor nieuwe generaties in het E-mail tijdperk.

Hoe staat het nu met het Collegium? Het is om te beginnen veel groter geworden. Het oude idee van het kleine gezelschap kon niet worden gehandhaafd. De wetenschap is niet langer Europees-Amerikaans. Er zijn momenteel 202 gewone leden en een nog iets groter aantal seniorleden. Leden worden voorgedragen door de nationale groep. Zij moeten jonger dan 50 jaar zijn en hun werk wordt beoordeeld door een internationale jury alvorens zij worden geaccepteerd. De bijeenkomsten zijn min of meer nog als vanouds. Men kent elkaar en is trouw aanwezig bij de voordrachten van de anderen. Ik moet ook zeggen dat wat er geboden wordt meestal van het hoogste gehalte is. Een ieder komt immers in principe met het beste werk uit zijn afdeling. En dan wordt het kweken van haarcellen interessant voor een oncoloog en wekken de ontwikkelingen op het gebied van bijvoorbeeld eiwit- en genexpressie in tumoren de belangstelling van een audioloog. In de tijd dat ik afdelingshoofd was vond ik het dan ook de ideale bijeenkomst om op de hoogte te blijven van wat er gaande is. Uit ons land zijn momenteel gewoon lid: Albers, Balm, Cremers, Grote, Hordijk, Kingma, Mahieu, Manni, Veldman en Wit; senior lid zijn van den Broek, Huizing, Kuypers, Oosterveld, Schmidt, Snow, Struben en Verwoerd. Het gastland heeft het recht om enkele jonge wetenschappers uit te nodigen als gastspreker. Bij de bijeenkomst in Noordwijk waren dat Wytse Fokkens, Pim van Dijk, Henri Marres, Johan Frijns, Anne Schilder en Emmanuel Mylanus. Door de voortschrijdende subspecialisatie binnen ons vakgebied is er vaak getwijfeld aan de toekomst van het Collegium. De opkomst bij de bijeenkomst in Noordwijk heeft laten zien dat het gezelschap zijn leden nog steeds veel te bieden heeft.